

Εσχάτως, «ανακαλύφθηκε» η «οικονομία της αγοράς» και ο ανταγωνισμός και στον πολύπαθο και στρεβλό τομέα των μελετών Δημοσίου, με την εφαρμογή του Ν. 3316/05. Εντός των τελευταίων 3 ετών με την Εγκύκλιο Ε.15/31-7-2008 του ΥΠΕΧΩΔΕ παρέχονται -για τρίτη φορά- οδηγίες για την ορθή εφαρμογή των νέων εγκεκριμένων προκηρύξεων των συμβάσεων μελετών/υπηρεσιών του Ν. 3316/05 (προφανώς για παροχή επιπλέον κινήτρων ενίσχυσης κυρίως των μελετητικών εταιρειών). Το σύντομο ιστορικό των προβλημάτων και τα αποτελέσματα της ε-

2. Διαχρονικά, επισημαίνεται:

- Η πολυετής καθυστέρηση της πληρωμής των αμοιβών.
- Η ανάγκη προσφυγής στα Διοικητικά Δικαστήρια για έκδοση απόφασης πληρωμής των μελετητών (μετά από 4 έως 5 έτη) σε αρκετές περιπτώσεις, και
- η μείωση των δυνατοτήτων απασχόλησης των μελετητών (ιδιαίτερα Μ-Η).

3. Η κατάσταση επιδεινώθηκε την τελευταία 4ετία, επειδή οι δημόσιες κατασκευές υποδιπλασιάστηκαν, με κύριο προσανατολισμό τους τα έργα υποδομής, όπου, εκτός της κατηγ. 8, η συμμετοχή των κτιριακών μελετητών (κατηγ. 6, 7 & 9) είναι μικρή, λόγω

δας μελέτης κατά τον προεκτιμώμενο χρόνο εκτέλεσης της προς ανάθεση σύμβασης, μεταξύ των λοιπών υποκριτηρίων ανάθεσης» παρά την αντίθετη άποψη του ΤΕΕ. Η παραπάνω τροποποίηση είναι μαθηματικά βέβαιο ότι θα οδηγήσει στην περαιτέρω συγκέντρωση των μελετών σε μικρή ομάδα γραφείων μελετών και στη βαθμιαία συρρίκνωση των υπόλοιπων. Πρέπει να καταργηθεί αμέσως η προηγούμενη τροποποίηση της Ε.30, ξεπερνώντας τις απαγορεύσεις των Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να τεθεί το πρόσθετο αρνητικό κριτήριο του φόρτου ανά μονάδα δυναμικού του μελετητι-

Η «οικονομία της αγοράς» στον τομέα των συμβάσεων μελετών και υπηρεσιών, με την εφαρμογή του Ν. 3316/05

του **ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ Γ. ΚΟΖΑΡΗ***

φαρμογής του Ν. 3316/05 (ζοφερά για την πλειονότητα των μελετητών - ατομικών επιχειρήσεων του κτιριακού τομέα), έχουν ως εξής:

I. Σύντομο ιστορικό

I. Λόγω του τριπλασιασμού των μηχανικών (1980-2004), επήλθε -αρχικά- τριπλασιασμός των μελετητών, αλλά -συν τω χρόνω- παρατηρείται κορεσμός, υποαπασχόληση ή/και ετεροαπασχόληση και αδυναμία παραμονής στο Μητρώο Μελετητών, λόγω έλλειψης εισοδημάτων επιβίωσης. Παράλληλα, την τελευταία δεκαετία, παρατηρήθηκε εξώφθαλμη ανισοκατανομή στις αναθέσεις μελετών (πρόσβαση μικρού πλήθους μελετητών σε μεγάλο αριθμό μελετών). Επειδή, σε ορισμένες περιπτώσεις, τα κριτήρια ανάθεσης του Ν. 716/77 (ίσχυσε έως 22-2-2005) εφαρμόστηκαν αξιοκρατικά (και κυρίως η ασφαλιστική δικλίδα του κριτηρίου του φόρτου) επιβίωσαν οι μελετητές/μελετητικά γραφεία.

και της ελάχιστης εξωστρέφειας του κλάδου. Επομένως, παρά τη δραστηριοποίησή τους σε μελέτες ιδιωτικών έργων, και αυτές αναμένεται να φθίνουν μελλοντικά, λόγω της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης.

4. Ταυτόχρονα, η συνένωση πλήθους μικρών έργων, με γεωγραφική διασπορά, σε ένα μεγαλύτερο, για τη διενέργεια διαγωνισμών με τη μέθοδο της Σύμπραξης Δημόσιου - Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), θα δημιουργήσει επίσης περαιτέρω προβλήματα τόσο στους μικρούς και μεσαίους μελετητές κτιριακών έργων όσο και στις αντίστοιχες εργοληπτικές επιχειρήσεις.

II. Τα αποτελέσματα της εφαρμογής του Ν. 3316/05

I. Όπως αναφέρω σε προηγούμενο άρθρο μου, με την Εγκύκλιο Ε.30-10-12-2007 του ΥΠΕΧΩΔΕ αποφασίστηκε ότι: «...καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 6 και 7 του Ν. 3316/05 που προβλέπουν τη διαθεσιμότητα των μελών της ομά-

κού γραφείου Β4 (και όχι ο φόρτος της ομάδας σε ανθρωπομήνες απασχόλησης), με σημαντικό συντελεστή βαρύτητας, της τάξης του 30%, στη διαμόρφωση της ΑΠ, με αναδιάταξη των συντελεστών βαρύτητας των βαθμολογιών Β1, Β2.

2. Το Άρθρο 10 του Ν. 3316/2005 επιτρέπει τη χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση σε διάφορες περιπτώσεις, εκ των οποίων πρακτική εφαρμογή έχει η περίπτωση της παρ. 2.στ, όπως τροποποιήθηκε με το Άρθρο 5 παρ. 4 του Ν. 3481/2006 (ΦΕΚ 162 Α), η οποία είναι προβληματική και αδιαφανής (όχι ανοικτή πρόσκληση εντός 10ημέρου, κατάτμηση ζητούμενων μελετών ή υπηρεσιών και ανάθεση στον ίδιο μελετητή, μη τήρηση των άνω και κάτω ορίων αμοιβών του πτυχίου κλπ.).

3. Σύμφωνα με την Εγκύκλιο Ε.15 του ΥΠΕΧΩΔΕ προβλέπεται η κατάργηση υποβολής βιογραφικών σημειωμάτων στο φάκελο Τ.Π. ως στοιχείων που αφορούν στην προτεινόμενη Ομάδα

* Μηχ/γος - Ηλ/γος Μηχανικός ΕΜΠ

Μελέτης (παγκόσμια πρωτοτυπία!). Υποβολή τους μπορεί να ζητείται πλέον ως δικαιολογητικό συμμετοχής, μόνο όταν περιλαμβάνεται απαίτηση ειδικής τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας στην Προκήρυξη. Επισημαίνεται ότι πρέπει να καταργηθούν φωτογραφικές διατάξεις για ειδική τεχνική και επαγγελματική ικανότητα (λ.χ. 4 εκπαιδευτικά κτίρια την τελευταία δεκαετία). Όπως στις προηγμένες χώρες, η υποβολή -έστω και συνοπτικών- βιογραφικών σημειωμάτων και πινάκων σχετικών έργων (που αποδεικνύει την επιστημονική και επαγγελματική πορεία εκάστου μελετητή), είναι εντελώς απαραίτητη, ώστε η Επιτροπή να σχηματίσει γνώμη για τα υποψήφια μελετητικά σχήματα, και η κατάργησή της δημιουργεί πολλές απορίες, δηλ. γιατί ζητείται ένα οποιοδήποτε πτυχίο π.χ. 9Γ, ασχέτως πώς αποκτήθηκε και πώς χρησιμοποιείται (ως «δορυφορικό» πτυχίο μελετητικού γραφείου ανώτερης τάξης), χωρίς να εξετάζεται αν διατηρεί πραγματικά δικό του γραφείο, αν υπήρξε ποτέ ανάδοχος κλπ.; Για την αντικειμενικοποίηση της βαθμολογίας της ομάδας μελέτης, πρέπει να βαθμολογείται η ποιότητα (γενική και ειδική εμπειρία) τουλάχιστον των μελετητών από τους πίνακες των βιογραφικών τους σημειωμάτων (και όχι το πλήθος των συνεργατών τους).

4. Το κριτήριο U2B β) Οργανωτική αποτελεσματικότητα της Ομάδας Μελέτης.

Αξιολογείται κυρίως η ποσότητα, συγκεκριμένα:

- Ο βαθμός επάρκειας της ομάδας για την κάλυψη του αντικειμένου του έργου από πλευράς αριθμού επιστημόνων (οικ εν τω πολλώ το ευ) και ειδικότητων. Εφόσον χρησιμοποιείται στελεχικό δυναμικό πέραν του βασικού, δηλαδή του δυναμικού που κατά βάση επαρκεί για την εκπόνηση της μελέτης, λαμβάνεται υ-

πόψη για την αξιολόγηση. Όμως, λόγω της έλλειψης βιογραφικών, δεν μπορεί να αξιολογηθεί η «ποιότητα» των μελετητών και της ομάδας.

- Ο βαθμός συνοχής της ομάδας, δηλ. οι σχέσεις συνεργασίας (μόνιμες ή περιστασιακές) των στελεχών της ομάδας με τους υποψηφίους και η έκταση προηγούμενων συνεργασιών μεταξύ των μελών της ομάδας, σε χρονικό διάστημα το πολύ δεκαετίας!

Εφόσον το 90% του συνόλου, δηλ. οιοσδήποτε (όχι «εκλεκτός») υποψήφιος μελετητής, την τελευταία 10ετία, είναι ζήτημα να έχει αναλάβει 5 μελέτες

με παλαιότερες συνεργασίες σε αντίστοιχες συμβάσεις μελετών, βαθμολογούνται εμμέσως για δεύτερη φορά!

5. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι το Δημόσιο ως εργοδότης δεν εξετάζει αυτά που ελέγχουν οι ιδιώτες εργοδότες στην «οικονομία της αγοράς», δηλ.:

- αν ο μελετητής γνωρίζει το αντικείμενο μελέτης ή επίβλεψης
- ποια έργα έχει εκτελέσει ο μελετητής και με ποια ποιότητα
- αν η απασχόλησή του επιτρέπει να εκπονήσει με άρτιο τρόπο -και όχι αναθέτοντάς την υπερβολικά- τη μελέτη σε x μήνες.

Να εφαρμοστεί η άκρως θετική και εθνικά επωφελής πρόταση του ΤΕΕ για σύνταξη του φακέλου έργου από μελετητές (στο αρχικό στάδιο, αντίστοιχο της προκαταρκτικής μελέτης) για όλα τα υποψήφια έργα Δημοσίου

Δημοσίου (ελάχιστες την τελευταία 5ετία), είναι προφανές ότι το κριτήριο αυτό είναι ασύστολα μεροληπτικό υπέρ των ευνοούμενων μελετητών/γραφείων ή/και των γραφείων με μεγάλο πλήθος κατηγοριών πτυχίων και ενδέχεται να προσβληθεί ως αντισυνταγματικό, καθώς παραβιάζει την αρχή της ισονομίας του Άρθρου 4 παρ. 1 και 2 και του Άρθρου 5 παρ. 1 του Συντάγματος. Επομένως, αν κρίνεται σκόπιμη η διατήρηση -ως επικουρικού- του κριτηρίου αυτού, να περιοριστεί στην ίδια κατηγορία μελέτης, χωρίς άνω όριο στο χρονικό διάστημα προσμέτρησής του (επειδή τα γραφεία λειτουργούν 30 τουλάχιστον έτη).

- Ο βαθμός αποτελεσματικότητας της προτεινόμενης ομάδας (και μόνο από το πλήθος) και ιδιαίτερα του συντονιστή, σε σχέση με τα προβλεπόμενα γ' αυτούς καθήκοντα και σε σχέση

Το μόνο που γνωρίζει -εκ των προτέρων- είναι η μειωμένη αμοιβή κατά 20% (χαμηλότερη δυνατή οικονομική προσφορά 80% προεκτιμώμενης), ανεξαρτήτως ύψους αμοιβής!

6. Επομένως, ο Ν. 3316/2005 και οι απαράδεκτες πρότυπες διακηρύξεις, πρέπει να αναμορφωθούν ουσιαστικά, με σύσταση ομάδας εργασίας του ΤΕΕ (με συμμετοχή μελετητών κατηγ. Ι ή 2, 6, 7, 8, 9, τάξης Γ' ως εκπρόσωποι ατομικών γραφείων) και διαρκείς παραστάσεις προς το ΥΠΕΧΩΔΕ.

7. Τέλος, επισημαίνεται ότι πρέπει:

- Να εξασφαλιστεί υγιής ανταγωνισμός, δηλ. η δυνατότητα να ανατίθενται οι μελέτες αξιοκρατικά και δίκαια σε όλους και όχι να θεσμοθετούνται διαδικασίες με τις οποίες να επαναλαμβάνεται η ανάθεσή τους πάλι στους ίδιους μελετητές ή γραφεία.

- Να εφαρμοστεί η άκρως θετική και εθνικά επωφελής πρόταση του ΤΕΕ για σύνταξη του φακέλου έργου από μελετητές (στο αρχικό στάδιο, αντίστοιχο της προκαταρκτικής μελέτης) για όλα τα υποψήφια έργα Δημοσίου (ΕΔ ΤΕΕ 2523, σελ. 23-26).

- Για τον εντοπισμό διαχρονικά (π.χ. σε μία 5ετία) της «εμμονής» συγκεκριμένων υπηρεσιών να αναθέτουν μελέτες και παροχή υπηρεσιών συμβούλου μόνο σε ορισμένους μελετητές και γραφεία μελετών (βλ. και Θ. Π. Τάσιος «Παθήματα και Μαθήματα», εκδ. ΤΕΕ, 2006, σελ. 51), να θεσμοθετηθεί από το ΤΕΕ διαρκώς ενημερούμενος μηχανογραφημένος κατάλογος όλων των αναθέσεων μελετών/υπηρεσιών Δημοσίου (συμπεριλαμβανομένων και των «κρυφών», π.χ. με τον Κανονισμό Προμηθειών κλπ.), με πλήρη στοιχεία, προσιτός στους έχοντες το νόμιμο συμφέρον, διότι ενδεχομένως ο έλεγχος των υπογεγραμμένων συμβάσεων από τους συνυποψηφίους ή άλλους ενδιαφερομένους προσκρούει στις απαγορεύσεις της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων.

- Με τη σχετική αρθογραφία επιχειρείται -επιμόνως- δήθεν για την παροχή κινήτρων ενίσχυσης των μελετητικών εταιρειών, να καταργηθούν ουσιαστικά ακόμα και τα όρια των πτυχίων (δηλαδή ζητούν οι εταιρείες που είναι υποψήφιος στην κατηγορία της κύριας μελέτης να συμμετέχουν στις άλλες μελέτες με πτυχίο ανώτερο του ζητούμενου), αντί να δραστηριοποιηθούν και στη διεθνή αγορά μελετών.

- Το Σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος «Μητρώα Μελετητών και Εταιρειών/Γραφείων Μελετών», παρ' όλο που οι παρατηρήσεις της σχετικής επιτροπής του ΤΕΕ έχουν αποσταλεί στο ΥΠΕΧΩΔΕ από τον Απρίλιο του 2007, δεν έχει ακόμα τεθεί σε ισχύ. ■